

2023-10-26
LI2023/03474

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att planera för åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att återstarta planläggningsarbetet respektive, i den mån det erfordras, starta ett nytt planläggningsarbete, för åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås med den nya inriktningen att järnvägen ska byggas ut i stråket för att förbättra arbetspendling, men på ett mer kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt lönsamt sätt jämfört med tidigare planering på sträckan Göteborg–Borås när projektet var tänkt som en del av nya stambanor.

Åtgärdskostnaden för staten får inte överskrida de ekonomiska ramar, både vad gäller innevarande planperiod (17 300 miljoner kronor i 2021 års prisnivå) och för objektet som helhet (43 531 miljoner kronor i 2021 års prisnivå), för det tidigare objektet Göteborg–Borås, del av nya stambanor.

Syftet med uppdraget är att planeringen ska resultera i åtgärder som framför allt förbättrar förutsättningarna för arbetspendling i regionen samt förbättrar anslutningen till Landvetters flygplats. En utgångspunkt för planeringen är att genomförandet av åtgärderna kan ske så kostnadseffektivt och snabbt som möjligt. Trafikverket ska därmed beakta genomförbarhet utifrån regionala och lokala ståndpunkter som det råder en bred samsyn kring, förutsatt att objektets totala kostnad för staten inte överstiger det ursprungliga objektets totala kostnad i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 (I2022/01294 m.fl). Utgångspunkten för planeringen ska inte längre vara att järnvägen på sträckan ska utformas som en del i ett ihoplänkat system av nya stambanor för höghastighetståg.

Vid tillämpningen av förordningen (2022:41) om ersättning till en länsstyrelse för arbete med ett omfattande infrastrukturobjekt ska fortsatt arbete med den nya inriktningen anses utgöra samma infrastrukturobjekt som det tidigare Göteborg–Borås, del av nya stambanor, som omnämns i regeringens beslut om fastställelse av nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen kommer att prioritera att fortsätta förbättra den befintliga transportinfrastrukturen, reparera där det behövs och förvalta de gemensamma resurserna på bästa sätt. Regeringen prioriterar därför upprustning av befintlig järnväg, bättre vägstandard och utbyggd laddinfrastruktur, före investeringar i höghastighetståg. Behoven inom transportinfrastrukturen är stora och en satsning på höghastighetsjärnväg skulle ha riskerat att tränga undan andra nödvändiga investeringar.

Mot denna bakgrund avbröt regeringen därför genom beslut i december 2022 arbetet med projektet nya stambanor för höghastighetståg genom att planeringen för de s.k. centrala systemdelarna av de nya stambanorna, mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping avbröts (I2022/02416). Genom samma beslut pausades arbetet med projektet Göteborg–Borås, del av nya stambanor, i avvaktan på regeringens beslut om fortsatt planering för sträckan. Trafikverket fick samtidigt i uppdrag att utreda vilka tänkbara lösningar som på ett kostnadseffektivt sätt kan åstadkomma de kapacitetsförbättringar som behövs i stråket Göteborg–Borås, utan att Trafikverket ska vara bundet av ambitionen att uppnå hastigheter över 250 km/tim (I2022/02418).

Regeringens utgångspunkt är att hela Sverige ska fungera. Möjligheten att skapa sig ett gott liv, kunna driva ett företag och i trygghet kunna bilda familj bör finnas oavsett var man bor. Villkoren för att leva, bo och verka i hela landet behöver förbättras. Den statliga transportinfrastrukturen bidrar till detta. Regeringen vill underlätta för arbetspendling och godstrafik för att stärka jobb och tillväxt och främja Sveriges konkurrenskraft. Detta stärker jobb och tillväxt i hela landet.

Trafikverket redovisade uppdraget om åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås den 26 juni 2023 (LI2023/02807). I sin redovisning presenterar Trafikverket fyra alternativa lösningar för ökad kapacitet och

förbättrad arbetspendling, varav ett alternativ preliminärt då rangordnades högre av myndigheten till följd av en samlad bedömning.

Regeringen anser att aktuellt stråk är viktigt för bl.a. arbetspendling och ser utifrån Trafikverkets redovisning att mer regional nytta för investerade medel går att uppnå utan höghastighetsstandard eftersom förutsättningarna för arbets- och studiependling då ökar. Genom investeringarna skapas mer kapacitet i systemet vilket också frigör kapacitet för godstrafiken. Regeringen bedömer att godstrafiken och dess förutsättningar i regionen är av stor betydelse, bl.a. genom kopplingen till Sveriges största hamn i Göteborg.

Enligt förordning (2022:41) om ersättning till en länsstyrelse för arbete med ett omfattande infrastrukturobjekt kan en länsstyrelse få ersättning för länsstyrelsens arbete med ett sådant infrastrukturobjekt som avses i 2 § 8 förordningen (2009:236) om en nationell plan för transportinfrastruktur och som regeringen har fastställt en rätt till ersättning för. En ansökan om ersättning får avse endast ett infrastrukturobjekt. Regeringen beslutade i nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 (2022/01294 m.fl.) bl.a. att fastställa rätt till ersättning för länsstyrelsernas arbete med infrastrukturobjektet Nya stambanor, delen Göteborg–Borås. Vid tillämpningen av aktuell förordning om ersättning till länsstyrelsen bör därför fortsatt arbete med den nya inriktningen anses utgöra samma infrastrukturobjekt som det tidigare Göteborg–Borås, del av nya stambanor, som omnämns i beslut om den nationella planen.

Mot bakgrund av ovanstående bör Trafikverket ges i uppdrag att planera för åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Anna Johansson

Kopia till

Försvarsdepartementet/MFI

Finansdepartementet/BA, K och SFÖ

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK, KL, ME och NM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RUL, SPN, TM och US

Länsstyrelsen i Västra Götalands län